

HISTORIA PRODUKCJI SPECJALNEJ W H.CEGIELSKI-POZNAŃ S.A.

W listopadzie 2002 roku minęło 56 lat od uruchomienia po II wojnie światowej w „Cegielskim” produkcji specjalnej tzw. „S-ki”. Początki produkcji wojskowej w firmie H. Cegielski sięgają jednak okresu I wojny światowej. Wykonywano tu wozy taborowe i sanitarne, kuchnie polowe oraz skorupy do granatów ręcznych i pocisków artyleryjskich, a później nawet pociągi pancerne. Między innymi w 1921r wyprodukowano pociągi pancerne „Piłsudski”; „Śmiały” i „Poznańczyk”.

W okresie międzywojennym Cegielski również liczył się na rynku uzbrojenia. W oddziale H. Cegielski – Rzeszów od 1937 roku produkowano działka przeciwpancerne i przeciwlotnicze kal. 37 i 40mm na licencji szwedzkiej firmy BOFORSA.

Po wojnie w roku 1946 decyzją władz państwowych rozpoczęto produkcję broni strzeleckiej kalibru 7,62mm. Pierwszym wyrobem był pistolet maszynowy Sudajewa PPS wz. 43. Początki produkcji oparte były w dużym stopniu na kooperacji zewnętrznej z krajowymi dostawcami.

Sytuacja uległa radykalnej zmianie po zbudowaniu w 1951 roku nowej fabryki – W7. Fabryka Wyrobów Precyzyjnych - W7 jako jedna z fabryk Cegielskiego od początku swego istnienia była producentem wyrobów wojskowych i cywilnych. W ramach produkcji specjalnej wykonywała głównie broń strzelecką kalibru 7,62 mm.

W 1952 roku uruchomiono produkcję karabinu maszynowego Gurionowa SGMT-7,62mm, a od 1967 roku rozpoczęto wytwarzanie całej rodziny automatycznych karabinów maszynowych Kałasznikowa rodziny PK-7,62mm. Produkcja karabinów maszynowych Kałasznikowa realizowana była na podstawie licencji radzieckiej i obejmowała szereg odmian: PK, PKT, PKMS. PKMSN

W 1974 roku rozpoczęto produkcję karabinu maszynowego PKM 7,62x54mm również w różnych odmianach: PKMP, PKMSP, PKMSNP. Sprzęt ten stanowi aktualnie jeszcze wyposażenie Wojska Polskiego.

W latach 1974-1988 produkcja specjalna „S” stanowiła podstawę funkcjonowania Fabryki W7. Po 1989 roku nastąpił gwałtowny spadek zamówień, a od 1995 roku produkcja wyrobów specjalnych finalnych spadła niemal do zera.

W latach 1994-2001 podjęto desperackie próby ratowania 50 letnich doświadczeń produkcji broni strzeleckiej w HCP poprzez współkonstruowanie nowych wzorów karabinów, które spełniałyby warunki kompatybilności ze sprzętem używanym w armiach NATO. W ramach tych działań opracowano zmodernizowaną wersję karabinu maszynowego PKM i PKT przystosowanych do standardowej amunicji 7,62x51mm NATO.

W wersji tej opracowanej głównie jako przejściowej pod kątem możliwości modernizacji dotychczasowej produkcji wyrobów PKM i PKT z naboju MOSIN-a 7,62x54 na nabój NATO 7,62x51 podtrzymano zasadnicze rozwiązania konstrukcyjne stosowane w karabinach PK w tym także zasilanie pośrednie. Zaletą tego rozwiązania była możliwość modernizacji będącego na wyposażeniu wojska sprzętu w wyniku wymiany kilku zespołów.

Niestety, temat realizowany wspólnie z Wojskowym Instytutem Techniki Uzbrojenia z Zielonki k/ Warszawy nie znalazł oczekiwanego zainteresowania i akceptacji odbiorcy.

Wykorzystując doświadczenie w produkcji broni strzeleckiej konstruktorzy fabryki W7 opracowali konstrukcję sztucera myśliwskiego typu SŁ1S w 5 kalibrach 5,6x52R; 6,5x57R; 7x57R; 7x65R; 7,62x53R.

Wykonana seria sztucerów również nie znalazła oczekiwanego zainteresowania rynku. Cegielski nie miał renomy jako producent broni myśliwskiej. Myśliwy – dość kapryśny klient szukał renomowanej broni, ze znanej światowej firmy która podkreślała jego pozycję w gronie kolegów. Sztucer Cegielskiego przegrywał na tym polu, pomimo że jego walory techniczne, szczególnie wykonanie i żywotność lufy stawiały go przed wieloma renomowanymi produktami.

W 1998 roku podjęto rozmowy z Wojskową Akademią Techniczną na temat konstrukcji nowych wersji karabinów maszynowych kal. 7,62mm z zasilaniem bezpośrednim jako kompatybilnym rozwiązaniem stosowanym w sprzęcie krajów NATO.

Po przyjęciu i zatwierdzeniu przez Departament Rozwoju i Wdrożeń Ministerstwa Obrony Narodowej założeń taktyczno - technicznych na nowy karabin maszynowy UKM 2000 z zasilaniem bezpośrednim amunicją 7,62x51 NATO, Fabryka W7 na podstawie umowy trójstronnej Komitet Badań Naukowych - Wojskowa Akademia Techniczna – H. Cegielski - Poznań S.A. przystąpiła do realizacji projektu celowego, który zakończono w końcu 2001 roku.

Powstał wyrób – UKM 2000 w trzech wersjach konstrukcyjnych:

- Uniwersalnej (piechoty) – UKM 2000 (konstrukcja bazowa)
- Desantowej – UKM 2000D (różni się od konstrukcji bazowe składaną kolbą, ułatwiającą desantowanie)
- Pokładowej – UKM 2000C

UKM 2000 (w trzech wersjach konstrukcyjnych) wraz z całym pakietem projektów w tym amunicji bojowej 7,62x51mm NATO wykonanej w Z.M. MESKO i taśmy rozsypnej wykonanej w Z.W.T. Pressta Bolechowo otrzymał we wrześniu 2002 r na X Międzynarodowym Salonie Przemysłu Obronnego w Kielcach nagrodę DEFENDER. Nagroda została przyznana za wyróżniające rozwiązanie techniczne sprzętu na rzecz obronności.

Niestety, panująca stagnacja w przemyśle obronnym trwała zbyt długo, a perspektywy produkcji nowych wyrobów nie dawały podstaw ekonomicznych do kontynuowania produkcji specjalnej w Spółce H. Cegielski - Poznań S.A.

Na mocy porozumienia pomiędzy H. Cegielski - Poznań S.A., a Ministerstwem Gospodarki i Ministerstwem Obrony Narodowej produkcja specjalna wraz z oprzyrządowaniem i narzędziami została przekazana do Zakładów Mechanicznych Tarnów S.A.

W ten sposób zamknięto ostatecznie jedną z kart historii Cegielskiego – zakończono produkcję ciekawego i wyrafinowanego technicznie wyrobu – broni strzeleckiej, ostatniego z wyrobów „S-ki”. Doświadczenie zdobyte przy wytwarzaniu wyrobów specjalnych wykorzystywane jest w produkcji aparatury paliwowej silników wysokoprężnych okrętowych i stacjonarnych.

PKMP

PKT

Autorzy:

Marek Morawski

Remigiusz Kuderczak